

Pedagogisch beleid

Gastouderbureau

Juni 2026

1. Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Wat betekent dit voor een kind?	3
2. Wie is KOOS?	4
Kindbeeld van KOOS	5
Zo zien wij kinderen	5
Voor een gastouder ziet dat er zo uit	5
Voor een kind ziet dat er zo uit	5
3. Wat wil KOOS	6
Pedagogisch werkplan	7
4. Hoe werkt KOOS.....	8
4.1 Doel 1: Het bieden van emotionele veiligheid in een veilige en gezonde omgeving	8
4.2 Doel 2: Bevorderen van persoonlijke competentie	10
Motorische en zintuigelijke ontwikkeling	11
Risicovol spel	12
Seksuele/sensuele ontwikkeling	12
Ontluikende geletterdheid en taal.....	13
Ontluikende gecijferdheid en rekenen	14
Gezonde leefstijl.....	15
Gezonde leefstijl en mediawijsheid	15
4.2.1 Hoe begeleidt het gastouderbureau de gastouder bij de ontwikkeling van het kind	16
4.3 Doel 3: Bevorderen van sociale competenties	17
4.4 <i>Opvallend gedrag bij kinderen</i>	18
4.5 Doel 4: Normen en waarden.....	19
5. Coaching door het gastouderbureau	20
Wie geeft de coaching en hoe?.....	20
Het gastouderbureau en de gastouder bespreken met elkaar.....	20
Wie heeft welke verantwoordelijkheid De gastouder	20

Voorwoord

In dit plan beschrijven wij hoe KOOS invulling geeft aan de 4 pedagogische basisdoelen van Marianne Riksen Walraven (dit is wettelijk verplicht). We doen dit vanuit onze missie, visie, kernwaarden en hoe wij naar kinderen kijken, passend binnen de wettelijke kaders.

Leeswijzer

- Hoofdstuk 2 [Wie is KOOS](#) (onze missie, visie & kernwaarden)
Hoofdstuk 3 [Wat wil KOOS](#) (hoe geven wij hier invulling aan vanuit verschillende stromingen)
Hoofdstuk 4 [Hoe werken KOOS en de gastouder](#) (de concrete invulling)

KOOS is laagdrempelig. Wij praten vanuit je en jou, dus ook in dit beleidsplan.

Daar waar zij staat, bedoelen we ook hij.

Daar waar ouder staat, wordt ook ouders en verzorger(s) bedoeld.

Daar waar KOOS staat bedoelen wij het gastouderbureau van KOOS.

Ons uitgangspunt is om ons bij alles wat KOOS doet af te vragen:

[Wat betekent dit voor een kind?](#)

We gaan dan ook met elkaar in gesprek over:

- Is wat wij doen kindvolgend?
- Vergroot dit het zelfvertrouwen van het kind?
- Vergroot dit de veerkracht van het kind?
- Zorgt dit ervoor dat we verkennen, verbinden en verrijken (de drie V's)?

Bij het bereiken van de doelen van Riksen-Walraven is de aanpak van de gastouders van groot belang. Als gastouder ben je hartelijk. Je ziet en hoort kinderen en de ouder echt. Je bent onderzoekend, niet oordelend, en gaat respectvol om met de ander, je gaat uit van het goede en benadert positief. Je werkt transparant en laagdrempelig. Je durft risico's te nemen en mag ook fouten maken. Je bent bereid om te leren en jezelf te ontwikkelen. Gastouders zijn zich bewust van wat hun gedrag teweegbrengt.

Er zijn pedagogisch coaches verbonden aan alle gastouders. Zij begeleiden hen, om de pedagogische kwaliteit en professionaliteit te verbeteren. Iedere gastouder heeft recht op minimaal 3 uur coaching per jaar. Je kunt o.a. hulpvragen stellen, casussen bespreken en sparren met de coach.

2. Wie is KOOS?

De identiteit van KOOS begint bij het kindbeeld.

KOOS is vooral uniek door 'de kracht van de mens', in al haar facetten. Bij KOOS werken veel mensen, voor mensen en 'aan' (de ontwikkeling van) (jonge) mensen. De mensen die de organisatie vormen, hun betrokkenheid, hun verhalen en de manier waarop zij zich verbinden met elkaar en met de omgeving. Het gaat niet alleen om wat wij doen, maar vooral om hoe en waarom wij het doen.

De kinderen die bij KOOS komen, de ouders die voor KOOS kiezen, de medewerkers, de geselecteerde groep partners, mensen in de omgeving; het geheel vormt de kracht van KOOS. KOOS ziet ieder kind als krachtig, competent en uniek. Dat is het fundament onder alles wat wij doen. Het bepaalt hoe wij werken, hoe wij organiseren en hoe wij ons positioneren. KOOS is een mensgerichte organisatie. Onze kracht zit in de manier waarop wij dagelijks betekenis geven aan kleine momenten. Niet het aanbod staat centraal, maar het kind en zijn ontwikkeling. Wij werken vanuit vertrouwen, nabijheid en ruimte voor maatwerk.

Kindbeeld van KOOS

Zo zien wij kinderen

Wij zien ieder kind als een krachtig, competent en uniek individu dat er mag zijn zoals zij is. We geven kinderen een stem omdat we het belangrijk vinden dat zij ons laten weten wat nodig is en laten hen zelf keuzes maken.

Kinderen ontwikkelen zich vanuit natuurlijke en noodzakelijke drang, in een eigen tempo en binnen de verschillende ontwikkelingsgebieden. Op bepaalde gebieden gaat dat soms iets sneller omdat een kind daar talent voor heeft. Daarnaast zien we dat kinderen het ook nodig hebben om uitgedaagd te worden op de ontwikkelgebieden die meer stimulans nodig hebben.

Als er een veilige basis is, ontwikkelen kinderen zich met handen, hoofd en hart. Jonge kinderen leren vooral met de zintuigen; voelen, proeven, ruiken horen en door veel te bewegen. Naarmate kinderen ouder worden, wordt er steeds meer geleerd vanuit het hoofd. In gezelschap van andere kinderen en volwassenen wordt ook het sociale contact ontwikkeld; Hoe bejegen je elkaar en hoe zoek je verbinding met elkaar.

Vanuit plezier kunnen kinderen zich het meest effectief ontwikkelen, waardoor het belangrijk is om aan te sluiten bij de beleavingswereld van kinderen. Kinderen ontwikkelen onderzoekend en spelenderwijs. Ze experimenteren, ontwikkelen door herhaling en rituelen, door te kijken en te imiteren. Kinderen leren van elkaar, van volwassenen en vanuit een rijke speel- leeromgeving. Als ze de ruimte krijgen, zowel letterlijk als figuurlijk, hebben ze ontwikkelmogelijkheden.

Voor een gastouder ziet dat er zo uit

- Je zorgt voor een veilige omgeving;
- Het kind mag zijn zoals het is;
- Je ziet wat het kind kan en nodig heeft;
- Je biedt activiteiten aan en er is ruimte voor vrij spel;
- De ruimte is uitdagend ingericht om de ontwikkeling te stimuleren;
- Je geeft kinderen de ruimte om het zelf te doen en helpt als dit nodig is;
- Je bent enthousiast en positief;
- Je geeft het goede voorbeeld;
- Bij jou zijn de kernwaarden van KOOS zichtbaar in jouw handelen.

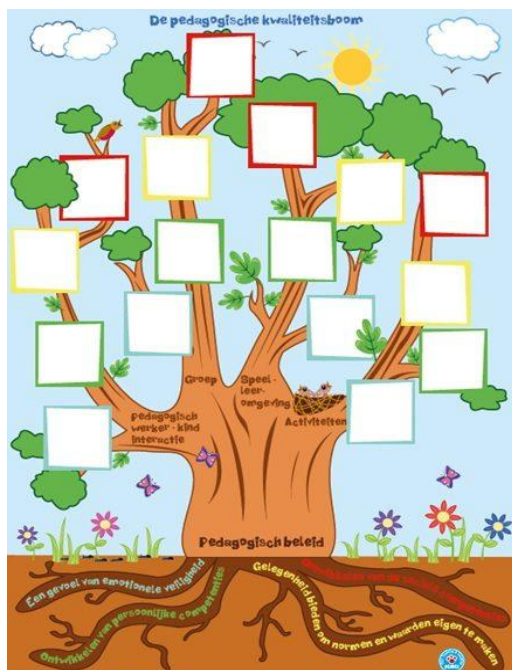
Voor een kind ziet dat er zo uit

- Het kind is dicht bij je in de buurt;
- Het kind is vrij aan het spelen;
- Het kind heeft zelfvertrouwen;
- Het kind doet veel zelf;
- Het kind mag fouten maken en ervan leren;
- Het kind leert samen te spelen met andere kinderen;
- De talenten worden gezien.

3. Wat wil KOOS

KOOS werkt vanuit de wettelijke kaders en de doelen van Riksen-Walraven. Deze zijn opgenomen in de wet IKK (Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang). De doelen geven richting aan ons pedagogisch beleid en aan ons handelen.

- Doel 1 Het bieden van emotionele veiligheid in een veilige en gezonde omgeving.
- Doel 2 Bevorderen van persoonlijke competenties.
- Doel 3 Bevorderen van sociale competenties.
- Doel 4 Normen en waarden.

Om weer te geven hoe er concreet vorm wordt gegeven aan de basisdoelen van Riksen-Walraven, werkt KOOS met de pedagogische kwaliteitsboom. De pedagogische kwaliteitsboom illustreert het wettelijke kader (bodem en wortels), het pedagogisch beleid (stam) en de wijze waarop de gastouder de basisdoelen vertalen naar hun opvang (takken).

De meeste gastouders hebben een poster van de pedagogische kwaliteitsboom. Deze is op te vragen bij de pedagogisch coach(dit is niet verplicht, omdat de gastouder werkt als zelfstandige). De gastouder geeft in de takken inzicht in wat zij doet in interactie met het kind (interactievaardigheden), groepsdynamica, de speel- leeromgeving en aanbod van spelmaterialen en activiteiten om de basisdoelen te behalen. Wanneer ze hiermee werken, is een beschrijving terug te vinden in het pedagogisch werkplan.

KOOS kiest ervoor om niet vanuit één stroming te werken maar om het beste uit verschillende pedagogische stromingen samen te voegen, passend bij wie wij als KOOS willen zijn. Wij sluiten aan bij de belevings- en ervaringswereld van kinderen.

Kinderen mogen zelf kiezen en leren van elkaar. Aanmoedigen van eigen initiatief staat centraal (autonomie).

Wij vinden dat kinderen van elkaar leren, van de gastouder en van hun ouder. Wij hechten waarde aan goede communicatie, luisteren actief, willen de achterliggende emotie van kinderen begrijpen. Om kinderen veiligheid en duidelijkheid te geven, hebben we regels. Kinderen die oud genoeg zijn, mogen meedenken en beslissen over regels. We praten mét kinderen i.p.v. tégen kinderen. Ieder kind mag zichzelf zijn en krijgt ruimte om zich op een eigen manier te ontwikkelen. Wij kijken voortdurend naar de zone van de naaste ontwikkeling en willen deze stimuleren.

Pedagogisch werkplan

Elke gastouder heeft een pedagogisch werkplan opgesteld. Hierin legt ze onder andere uit hoe de visie van het gastouderbureau, gebaseerd op de vier pedagogische doelen, wordt vertaald naar de manier waarop de gastouder de eigen opvang uitvoert. Er worden een aantal vaste onderdelen beschreven. Dit zijn de volgende:

1. Opvang
Hier legt de gastouder uit wat de omvang en de leeftijdsopbouw van de groep kinderen is die de gastouder opvangt.
2. Werkwijze
Hier legt de gastouder uit hoe het dagritme helpt bij de ontwikkeling van kinderen en hoe nieuwe kinderen in de opvang kunnen wennen.
3. Activiteiten
Hier legt de gastouder uit hoe de activiteiten helpen bij de ontwikkeling van kinderen en hoe de ingezette speelmaterialen helpen bij de ontwikkeling van kinderen.
4. Speelruimte
Hier legt de gastouder uit hoe de binnen- en buitenspeelruimte eruitziet. Wanneer de gastouder geen eigen buitenruimte heeft, legt ze ook uit hoe het buitenspelen wordt georganiseerd.

4. Hoe werkt KOOS

4.1 Doel 1: Het bieden van emotionele veiligheid in een veilige en gezonde omgeving

Het bieden van veiligheid is de meest basale pedagogische doelstelling. Bij KOOS weegt dit doel het zwaarst. Het gevoel van veiligheid is een voorwaarde voor verdere ontwikkeling.

Wij willen dat een kind zich veilig voelt bij de gastouder, samen met groepsgenoten. Wanneer een kind voor het eerst naar de gastouder gaat heeft het kind, en mogelijk de ouder, tijd nodig om te wennen. De gastouder plant het wennen zelf met de ouder. KOOS adviseert de gastouder om hier minimaal 2 momenten voor te gebruiken. De gastouder kan het wenbeleid van KOOS raadplegen voor inspiratie en advies. In elke situatie is de gastouder alert op het bieden van emotionele veiligheid als basisvoorwaarde.

Geborgenheid en veiligheid maken dat het kind de wereld kan gaan ontdekken. Een veilige hechttingsrelatie met de ouder en gastouders is een voorwaarde voor de ontwikkeling van het kind. Zij voelt dat ze wordt opgevangen door de gastouder, wanneer zij op pad gaat om de omgeving te ontdekken. KOOS geeft kinderen de ruimte om fouten te maken en zo ervarend te leren. In de eerste jaren is een vaste opvoeder erg belangrijk voor een kind.

Ouders zijn vanaf de geboorte van hun kind de belangrijkste verzorgers en kennen hun kind het best. De gastouder heeft deze kennis nodig om ervoor te zorgen dat een kind zich veilig voelt en om zo goed als mogelijk aan te sluiten bij het kind en de ouder. Voor oudere kinderen geldt dat de gastouder, naast wat ouders aangeven, ook veel waarde hecht aan wat kinderen ons vertellen over hun interesses, wensen en behoeftes. Zowel activiteiten tijdens begeleid- als vrij spel zijn pedagogische momenten waarop de kinderen in interactie zijn met de gastouder, met de kinderen onderling en met de speel-leeromgeving.

Als er een vermoeden ontstaat dat een kind leeft in een onveilige afhankelijkheidsrelatie in huiselijke kring, dan volgen wij de stappen van de meldcode, zoals staat beschreven in ons protocol: Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Elk kind ontwikkelt zich. Daarbij is het belangrijk dat het zich fijn en thuis voelt. KOOS wil dat kinderen en ouder zich welkom voelen. De gastouder respecteert elk kind, ongeacht achtergrond en ontwikkelingsfase.

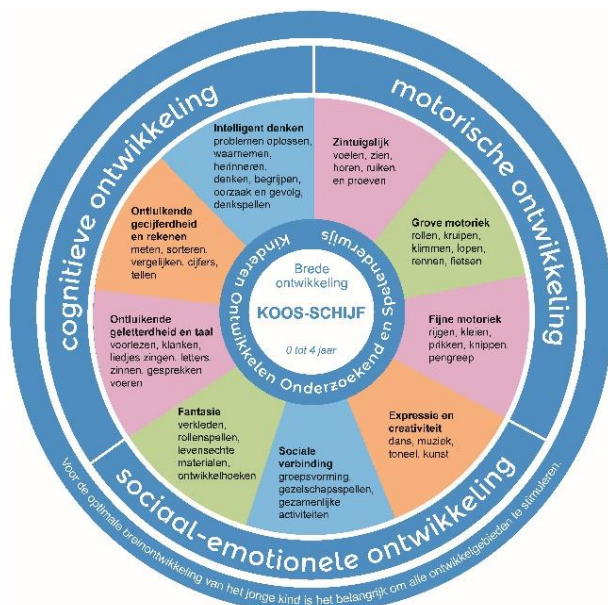
Ze gaat warm, liefdevol en respectvol met de kinderen om en is ondersteunend bij hun ontwikkeling. Zij benadert kinderen positief. Elk kind maakt onderdeel uit van de groep. De gastouder heeft een herkenbare eigen ruimte. Om de veiligheid te waarborgen biedt ze structuur en regelmaat, zo weet een kind waar het aan toe is.

De gastouder

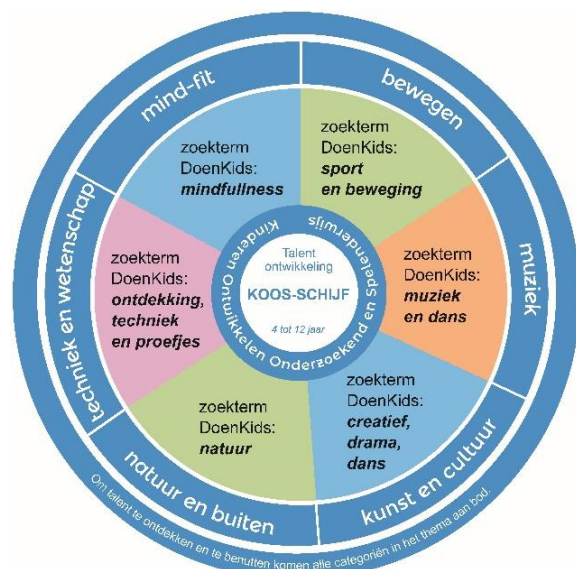
- Is bij een baby veelal in zicht, bij jongere kinderen dichtbij en bij BSO-kinderen in de buurt.
- Laat BSO-kinderen - met toestemming van de ouder- uit het zicht spelen.
- Speelt samen met de kinderen en sluit aan bij de leeftijd en ontwikkelbehoefte.
- Biedt voldoende beweging aan en buitenspelen vindt ze erg belangrijk.
- Heeft een voorspelbare leefomgeving voor de kinderen.
- Biedt kinderen de gelegenheid voor actief- en rustig spel.
- Volgt de ontwikkeling van kinderen door ze jaarlijks te observeren en registreert dit op het formulier welbevinden. Aansluitend wordt dit formulier besproken met de ouder.
- Werkt kindvolgend, waarbij het proces belangrijker is dan het uiteindelijke resultaat.
- Heeft voldoende slaapplekken voor kinderen voor 0 tot 4 jaar, zoals wettelijk bepaald. In het protocol veilig slapen staat welke afspraken KOOS heeft om kinderen veilig te laten slapen.
- Is sensitief (je ziet, hoort en erkent het signaal van het kind) en responsief (je reageert warm, liefdevol en respectvol op de signalen van het kind).
- Stimuleert en bevordert tijdens de activiteiten het gevoel van emotionele veiligheid door voorspelbaarheid en verwerkingstijd te bieden in de dagelijkse routine.

4.2 Doel 2: Bevorderen van persoonlijke competentie

Bij KOOS stimuleren we de ontwikkeling van jonge kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar door aan te sluiten bij de ontwikkeling van het kind. Voor een goede ontwikkeling van het brein is het belangrijk dat kinderen een ontwikkelingsgericht aanbod krijgen op alle gebieden. Dit doen we door alle kinderen, iedere dag, aan de hand van de KOOSschijf brede ontwikkeling, ontwikkelingsspel aan te bieden op motorisch, sociaal-emotioneel en cognitief gebied. Om kinderen op jonge leeftijd kennis te laten maken met een breed aanbod, worden de interesses, voorkeuren en talenten steeds meer zichtbaar. Voor de kinderen vanaf 4 jaar hebben we daarom de Koosschijf talentontwikkeling toegevoegd met als doel om kinderen talenten te laten ontdekken en te benutten. De gastouder kan samen met de coach beide schijven gebruiken en inzetten, afhankelijk van de leeftijd van kinderen. We stimuleren de ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar door aan te sluiten bij de talentontwikkeling van het kind. Wanneer de gastouder werkt met thema's, kunnen er activiteiten aangeboden worden vanuit een aantal vaste categorieën: bewegen, muziek, kunst en cultuur, techniek en wetenschap, natuur en buiten en Mind-fit. KOOS biedt Doenkids aan voor gastouders met kinderen in de leeftijd van 4-12 jaar.

Afbeelding 1. Koosschijf brede ontwikkeling

Afbeelding 2. Koosschijf talentontwikkeling

Kinderen spelen bij de gastouder in kleine groepen, zodat ze zich veilig en geborgen voelen. Hierdoor krijgen kinderen de kans om tot spel te komen. De gastouder weet dat plezier in spel de ontwikkeling stimuleert. Soms maakt ze uitstapjes. Ze houdt hierbij rekening met de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van de kinderen.

Voor het stimuleren van een goede interactie met kinderen tijdens vrij- en begeleid spel, gaat KOOS uit van de 3 V's (verkennen, verbinden en verrijken). Verkennen houdt in dat goed kijken en luisteren naar waar de interesses en talenten van het kind liggen en in welke ontwikkelingsfase het kind zich bevindt. De gastouder kent het kind hierdoor goed. Met verbinden bedoelt KOOS, dat we vanuit de kennis die we hebben over het kind, aansluiten bij de interesses en ontwikkelingsfase van het kind. De gastouder doet dit onder andere door te spiegelen en aan te sluiten bij het spel. Bijvoorbeeld door op haar buik naast de baby te gaan liggen en tussen de kinderen op de grond te gaan zitten. Verrijken is het kind meenemen naar de zone van naaste ontwikkeling, waardoor ze het kind uitdaagt om in kleine stapjes verder te ontwikkelen.

De gastouder daagt kinderen spelenderwijs uit in hun ontwikkeling, in hun motorische, cognitieve, taalvaardigheden en creatieve ontwikkeling.

Ze vindt het belangrijk dat een kind zelfstandig kan functioneren in een veranderende omgeving.

Gastouders hebben een actieve, volgende, soms sturende, rol in het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen.

Motorische en zintuigelijke ontwikkeling

Kinderen ontdekken hun omgeving door te bewegen, voelen, ruiken, horen en proeven. Door te spelen ontdekt een kind het effect van zijn/haar handelingen. Hij oefent zijn motorische, cognitieve en communicatieve vaardigheden. Wij vinden het belangrijk dat kinderen spelend leren en bewegen om zo een brede basis aan motorische vaardigheden te ontwikkelen. Als een kind iets nieuws leert ontstaan er nieuwe verbindingen tussen zenuwcellen. Herhaling is belangrijk voor het verstevigen van deze verbindingen. Hoe sterker de verbinding, des te beter het kind de vaardigheden beheerst.

‘De gastouder vindt het belangrijk dat kinderen voldoende spelen en bewegen om zo een brede basis aan motorische vaardigheden te ontwikkelen.’

De gastouder

- Moedigt aan.
- Is gericht op plezier beleven in bewegen.
- Imitert en speelt mee.
- Laat kinderen helpen bij bijvoorbeeld tafeldekken, aan- en uit kleden en opruimen.
- Speelt zoveel mogelijk buiten met de kinderen.

Risicovol spel

Bij de gastouder experimenteren kinderen met het nemen van risico's in hun spel: risicovol spelen. Voor KOOS zijn 'risicovol spelen' en 'vrij spelen' nauw met elkaar verbonden. Vrij spel gaat helemaal van kinderen zelf uit, het is spontaan spelen, zonder bemoeienis. Kinderen mogen slingeren aan een touw. Voorbeelden kunnen zijn: van de glijbaan afgaan, er wordt met boomstammen gerold en met takken gebouwd. Waar mogelijk mag er in de boom geklommen worden.

Wij zien dat kinderen die risicovol spelen risicocompetenties ontwikkelen, ze leren risico's inschatten en ontwikkelen cognitieve vaardigheden om juiste afwegingen te maken. Zij krijgen het gevoel dat ze iets kunnen en gaan uitdagingen niet uit de weg. Onafhankelijkheid, gevoel van zelfvertrouwen en doorzettingsvermogen worden zo speels ontwikkeld.

'De gastouder vindt het belangrijk dat kinderen spelend leren en bewegen om zo een brede basis aan motorische vaardigheden te ontwikkelen.'

De gastouder

- Is in staat een goede balans tussen, aan de ene kant, de uitdaging die nodig is voor de ontwikkeling van de kinderen aan te bieden en anderzijds de kinderen te beschermen tegen gevaarlijke situaties.
- Houdt rekening met het verschil in gevaar en risico tussen de leeftijdsgroepen.
- Begeleidt de kinderen, waar nodig, in hun spel.
- Observeert en signaleert wanneer een kind niet tot spel of bewegen op zijn ontwikkelingsniveau komt.

Seksuele/sensuele ontwikkeling

De seksuele ontwikkeling is een proces waarbij kinderen leren seksualiteit, lichamelijkheid en intimiteit te integreren in hun leven. In de kindertijd wordt de basis gelegd voor een latere seksualiteitsbeleving. Seksualiteit bij kinderen is beter te beschrijven als sensualiteit, omdat het niet alleen gaat om seksualiteit, maar vooral om een lichamelijke en emotionele beleving.

Kinderen leren spelenderwijs hun eigen lichaam of dat van een ander te verkennen. Dit is een onderdeel van de ontwikkeling. Belangrijk hierbij is de gelijkwaardigheid van kinderen.

‘Kinderen leren spelenderwijs hun eigen lichaam of dat van een ander verkennen. Dit is een onderdeel van de ontwikkeling.’

De gastouder

- Reageert met zo min mogelijk taboes op de sensuele ontwikkeling bij kinderen.
- Leert kinderen op een positieve en open manier grenzen aangeven door ze te benoemen.
- Geeft eigen grenzen aan.
- Is een voorbeeld in respectvol met elkaar omgaan.
- Draagt waarden en normen over.

Ontluikende geletterdheid en taal

Bij KOOS staat communicatie en interactie centraal. Taalaanbod is erg belangrijk voor de ontwikkeling en het welbevinden van een kind. Wij vinden een rijk en kwalitatief taalaanbod erg belangrijk. Wij volgen kinderen in hun communicatie. Er wordt veel gepraat met kinderen en goed geluisterd. Ook baby's doen al mee.

Baby's communiceren met klanken en ook non-verbaal, we wachten op reacties van de baby, dan gaan ze brabbelen en hun taal begint zich te ontwikkelen. Een kind krijgt de kans om te communiceren. 4+ leert letters herkennen en daarna woorden en zinnen met steeds meer woorden te spreken. Een kind heeft meer tijd nodig om vragen te verwerken waardoor ze ook langzamer reageren dan een volwassene.

‘Bij KOOS staat communicatie en interactie centraal. De gastouder volgt kinderen in hun communicatie en daagt een kind op taalgebied uit’.

De gastouder

- Leest iedere dag boekjes met de kinderen.
- Benoemt wat een kind ziet, wat er gebeurt, wat de kinderen gaan doen.
- Stelt vragen aan het kind.
- Biedt versjes, rijmpjes en liedjes aan.
- Luistert actief.
- Praat langzamer met hele jonge kinderen en geeft ze meer tijd om te reageren.
- Observeert wat er bij het kind gebeurt.
- Gebruikt in het begin eenvoudige woorden en dit breidt ze langzamerhand uit.
- Laat de oudere kinderen eigen keuzes maken en meebeslissen.

Ontluikende gecijferdheid en rekenen

Gecijferdheid van jonge kinderen heeft niet alleen betrekking op cijfers. Het gaat ook over ruimtelijk inzicht, meten, bouwen en construeren. Bij peuters zie je soms de vingers meetellen wanneer ze het hebben over wie er bij hen thuis woont. Hier zijn op dat moment nog geen getallen aan verbonden. In een latere fase gaat dit wel gebeuren; eerst waren we met drie, toen kwam de baby en nu zijn we met vier.

Om resultatief te kunnen tellen moet de denkontwikkeling van het kind verder zijn. Later ontdekken kinderen dat hoeveelheden gecombineerd worden met symbolen. Kinderen krijgen met meten ervaring door bijvoorbeeld een toren na te bouwen. Door te praten over deze toren leren kinderen ook redeneren, bijvoorbeeld, als ik één blokje erbij leg, is de toren dan hoger of lager, of is de toren even hoog. Hoe weet je dat? Denkvermogen en gecijferdheid wordt hierdoor gestimuleerd. Of we zetten twee kinderen op de wip aan één kant, hoeveel kinderen moeten er dan aan de andere kant op? Het gaat steeds om aansluiten bij, en het zoeken van aansluiting bij de spontane en natuurlijke nieuwsgierigheid. Activiteiten in de context van spel vinden kinderen leuk. KOOS is ervan overtuigd dat spelen de basis is voor ontwikkeling.

‘Gecijferdheid van jonge kinderen heeft niet alleen betrekking op cijfers, maar ook op ruimtelijk inzicht, meten, bouwen en construeren.’

De gastouder

- Sluit in ontwikkelingsspel aan bij de spontane nieuwsgierigheid van een kind.
- Is spelenderwijs en onderzoekend bezig met de kinderen.
- Telt spelenderwijs hardop tijdens dagelijkse routines.
- Vergelijkt hoeveelheden en benoemt verschillen.
- Stimuleert sorteren en ordenen

Gezonde leefstijl

Gezonde voeding is essentieel voor de groei en ontwikkeling een kind. Met het toenemen van overgewicht is preventie hiervan van groot belang. Voldoende bewegen en gezonde voeding helpen overgewicht te voorkomen. De gastouder kan het gezonde voedingsbeleid van KOOS raadplegen voor inspiratie en advies. Hierin wordt onze visie op gezonde voeding beschreven.

De gastouder

- Stemt met de ouder af of ze eten meegeven vanuit huis of gebruik maken van het aanbod van de gastouder.
- Volgt waar dit kan, de richtlijnen van de schijf van 5 van het voedingscentrum.
- Houdt rekening met speciale diëten of allergieën van kinderen.
- Houdt rekening met andere overtuigingen, wanneer ouder andere keuzes maken dan geadviseerd door het voedingscentrum.
- Volgt bij baby's het ritme van thuis.
- Maakt met de ouders afspraken over het aanbieden van gezonde voeding aan het kind.
- Biedt gezonde voeding aan en stimuleert kinderen om van alles te proeven.
- Is niet dwingend.
- Betreft kinderen bij het klaarmaken van eten.
- Start al vroeg met het zelf laten smeren van brood en daar waar mogelijk ook zelf fruit klaar maken. Ze doet dit omdat kinderen eerder nieuwe smaken proeven als ze betrokken zijn bij het zelf klaar maken van hun eten.
- Geeft het goede voorbeeld en eet mee met de lunch.

Gezonde leefstijl en mediawijsheid

Alle kinderen komen nu of in de toekomst, in aanraking met media, op een actieve of passieve wijze. We gaan hier bewust mee om, door aan te sluiten bij het ontwikkelingsniveau van het kind. Media kan een toevoeging zijn op een thema en een educatieve bijdrage leveren. Bij de oudere kinderen maakt de gastouder gezamenlijke afspraken, waar mogelijk in samenspraak met ouders, wat betreft het mediagebruik.

4.2.1 Hoe begeleidt het gastouderbureau de gastouder bij de ontwikkeling van het kind

Bij KOOS bieden we het formulier welbevinden aan om de ontwikkeling van de kinderen te volgen. We streven ernaar dat alle gastouders gebruik maken van dit formulier, omdat dit inzichtelijk maakt hoe gewerkt wordt aan de 4 pedagogische basisdoelen en waar het kind staat in zijn of haar ontwikkeling. Het formulier welbevinden is een pedagogisch onderbouwd en laagdrempelig instrument, waarmee zowel het welbevinden als de ontwikkeling van het kind inzichtelijk wordt gemaakt.

Voor ieder kind wordt een eigen welbevinden formulier ingevuld. Bij het jaarlijkse voortgangsgesprek vult de gastouder het formulier welbevinden in. Deze vormt ook de basis voor een gesprek met de ouders/verzorgers.

Ter ondersteuning van gastouders in dit proces bieden we online cursussen en fysieke workshops aan. Daarnaast is er een handleiding, die biedt hulp bij het invullen van het formulier welbevinden. Wanneer de gastouder behoefte heeft aan meer ondersteuning bij het invullen, kan zij de coach raadplegen.

Gastouders mogen ook een eigen methode gebruiken om de ontwikkeling van het kind te volgen.

4.3 Doel 3: Bevorderen van sociale competenties

De gastouder begeleidt een kind in zijn sociale interacties om sociale competenties te ontwikkelen. Spelenderwijs wordt er sociale kennis en sociale vaardigheden bijgebracht. Kinderen leren zelfstandig sociale relaties op te bouwen.

De gastouder biedt een rijke sociale omgeving voor kinderen. Doordat er verschillende kinderen in verschillende leeftijdsfasen in een groep zitten krijgen kinderen volop de kans om te experimenteren met sociale vaardigheden.

Er ontstaat een patroon van sociale interacties op basis van behoeften. Als een kind ouder wordt zien we dat zij spontaan probeert mee te doen aan activiteiten. Sommige kinderen hebben die behoefte meer dan andere kinderen.

Er zijn kinderen die graag dingen samen doen, anderen vinden het fijner om alleen te spelen. Het ene kind stort zich ergens in en neemt graag het initiatief, de ander trekt zich wat meer terug. Wij willen graag dat kinderen zo met elkaar omgaan dat elk kind zichzelf kan zijn.

‘De gastouder wil graag dat kinderen zo met elkaar omgaan dat elk kind zichzelf kan zijn. Ze blijft kinderen positief benaderen’.

De gastouder

- Houdt rekening met de wensen van ieder kind.
- Observeert het spel van het kind om te zien wat het nodig heeft.
- Benadert kinderen op een positieve manier.
- Volgt het kind, dit betekent ook dat ze accepteert als het kind even alleen wil zijn.

- Geeft BSO-kinderen de kans om zich na een schooldag terug te trekken in een hoekje met een boek of iets anders.

4.4 Opvallend gedrag bij kinderen

We gebruiken opvallend gedrag als verzamelwoord voor alle kenmerken (gedrag, temperament, groei en ontwikkeling) van het kind (en/of de ouder in relatie tot het kind) die opvallen door de gastouder.

Een kind kan zich optimaal ontwikkelen als het zich veilig voelt. Dan kan en durft een kind zichzelf te zijn. Ieder kind is uniek en ontwikkelt in een eigen tempo vaardigheden en mag experimenteren met sociale rollen. Er zijn veel ontwikkelvariëaties mogelijk.

Soms is er een kind dat achter of juist voorloopt in de ontwikkeling. Of twijfelen we bij een kind of er thuis iets aan de hand is. Het kan elk kind overkomen dat het opvallend gedrag laat zien. Dit kan voor een kind een manier zijn om (verbaal of non-verbaal) te laten zien hoe zij zich voelt. Wij wijzen een kind niet af op haar gedrag en kijken over het gedrag heen naar de intentie van het kind. Vaak gaat het gedrag vanzelf weer over, maar er zijn ook kinderen bij wie het gedrag blijft opvallen. Een kind kan bijvoorbeeld druk zijn of juist stil en teruggetrokken, meer uitdaging nodig hebben of zich op de verschillende ontwikkelgebieden, langzamer ontwikkelen.

Elk kind wordt jaarlijks gevolgd waarvoor de gastouder het formulier welbevinden kan gebruiken. Het formulier gaat de gastouder helpen om een voor- of achterstand in de ontwikkeling tijdig te herkennen en hierop te anticiperen. Uiteraard is het altijd mogelijk om tussentijds in gesprek te gaan met de ouder of coach.

Als de gastouder twijfels heeft over het gedrag of de ontwikkeling van het kind kan zij samen met de coach de route opvallend gedrag van KOOS doorlopen. Zij deelt deze twijfels en signalen altijd met de ouder en waar mogelijk het kind. De gastouders bij KOOS hebben kennis van de ontwikkeling van kinderen en zijn opgeleid in het signaleren van ontwikkelingsverschillen. Waar nodig verwijst de gastouder de ouder door naar een passende instantie, denk aan fysiotherapie, logopedie of het centrum voor jeugd en gezin (CJG).

Uitgangspunt blijft altijd: Hoe voelt een kind zich? Kinderen verschillen in ontwikkelingsniveaus en tempo. Sommige kinderen hebben meer tijd nodig dan anderen. Wij kijken of er sprake is van vooruitgang en of kinderen voldoende gerichte aandacht krijgen bij hun ontwikkeling. Kinderen worden altijd positief benaderd, ook bij opvallend gedrag.

4.4 Doel 4: Normen en waarden

De gastouder vindt het belangrijk dat kinderen leren respect te hebben voor elkaar, voor alle mensen, dieren, natuur en milieu. Overdracht van normen en waarden hoort voor KOOS bij de gastouder.

Een veilig klimaat is een voorwaarde om dit te leren waarbij kinderen normen en waarden eigen kunnen maken.

Om normen en waarden goed over te brengen op kinderen leven wij ons beleid voor in ons dagelijks doen en laten. Kinderen leren immers door te kijken (observeren) en na te doen (imiteren). De gastouder is zich hier er bewust van en geeft het goede voorbeeld. Ze benoemt wat kinderen doen en wat het positieve effect van hun gedrag is. KOOS kiest voor inclusie. Elk kind krijgt de kans om mee te doen. De gastouder leert kinderen nieuwsgierig te zijn naar de ander. Er zijn overeenkomsten en verschillen. Kinderen leren op natuurlijke wijze dat iedereen erbij hoort, zonder daarbij te oordelen.

5. Coaching door het gastouderbureau

Iedere gastouder heeft recht op minimaal 3 uur pedagogische coaching per jaar en is zelf verantwoordelijk voor het bijhouden van de registratie hiervan. Dat staat in de Wet Verbetermaatregelen Gastouderopvang. Klinkt misschien groot. Maar wat betekent dit nu concreet? Het gaat om inhoudelijke begeleiding op het pedagogisch handelen van de gastouder om ze beter te ondersteunen in het vak. Dus niet alleen praten over planning of contracten, maar echt kijken naar:

- Hoe begeleid je kinderen
- Je kwaliteiten.
- Professionele groei.

Coaching is een kans om te groeien in deskundigheid, door middel van het opdoen van kennis en het krijgen van handvatten. Goede coaching kan helpen om sterker in het vak te staan. KOOS wil de gastouders ondersteunen door meer bewustwording te creëren wat coaching inhoudt en wat coaching voor de hen persoonlijk kan betekenen.

Wie geeft de coaching en hoe?

De coaching wordt gegeven door de pedagogisch coach van het gastouderbureau. Zij is ook de bemiddelingsmedewerker van de gastouder. Zij voldoet aan de opleidingseisen uit de CAO Kinderopvang. Er wordt 1-op-1 coaching aangeboden, met iedere gastouder vindt een persoonlijk gesprek plaats. Ook is er intervisie, samen reflecteren op situaties. De coaches sturen inspirerende mails met kennisverdieping en praktijkvoorbeelden, hier wordt een reflecterende vraag aan gekoppeld. De coach is ondersteunend, positief, ontwikkelingsgericht, laagdrempelig en we zijn er voor de gastouder. Gastouders kunnen gedurende het jaar ook zelf de coach om begeleiding of ondersteuning vragen. Dit kan door bijvoorbeeld hulpvragen stellen, casussen in te brengen of om te sparren.

Het gastouderbureau en de gastouder bespreken met elkaar

- Vanuit welke rol de bemiddelingsmedewerkers/coach aanwezig is.
- Dat de gastouder zelf verantwoordelijk is om de minimale coaching van 3 uur per jaar te ontvangen.
- Dat de gastouder zelf verantwoordelijk is voor haar eigen coachproces.
- Wanneer de coachmomenten plaatsvinden.
- Hoe de uren worden geregistreerd, zowel door de gastouder als door het bureau. Dit moet inzichtelijk zijn voor de GGD.

Wie heeft welke verantwoordelijkheid

De gastouder

- Neemt deel aan het 1-op-1 gesprek.
- Houdt haar coachuren bij.
- Reflecteert op eigen handelen.
- Werkt aan minimaal één ontwikkelpunt.
- Kan tijdens GGD-inspectie verantwoorden hoe de 3 uur coaching zijn ingevuld.

Het gastouderbureau

- Plant en voert het 1-op-1 gesprek.
- Organiseert intervisie bijeenkomsten.
- Biedt inspiratiemomenten aan.
- Geeft duidelijk aan hoeveel tijd er genoteerd mag worden door de gastouder.

- Is bereikbaar voor hulpvragen.
- Werkt zonder oordeel en met focus op kwaliteit.